

kotel, usnjeni vrči in veliki mehovi. Žene sibirskih Kirgizov nosijo turnu podobne, 2 čevlja visoke žameto-ve kape, ktere so olepšane z zlatom in dragimi kamni. Kape orenburgskih Kirgizin so niže, al več žlahnega kamna je na njih. Kamela in konj, domača živina Kirgizov in Kalmukov, sta blizo šotorov.

Iz Kavkaza se v razstavi malo vidi. Od drugih ljudstev so posebno zanimivi Mingrelci in Gurci, Sarti, prebivalci iz Taškenda z belimi turbani, Kološi iz prodane ruske severne Amerike z počrnenim obrazom, Bureti v kineški noši, Tataři iz Kasana, Jakuti in Tunguzi s severnim jelenom (Rennthier) in šotorom iz brezovega lubja, Samojedi s sanmi in kožami severnih jelenov.

Na skrajnem koncu poslopja se vidi še tudi zelo zanimiva skupina. Sedem velikih, suhih (kumernih) oseb, ktere so le malo s svilnimi cunjami pokrite, stojé in sedé pri ognji, kateri iz zemlje puhti. Ti so Zoroastrove vere in molijo ogenj.

Med razstavljenim orodjem sta še tudi posebno zanimiva ribiška čolna iz dežele Mohilev, ktera sta iz enega debela rezana in zvezana s krivnico.

Kar se tiče razstave v obče, mora vsakdo spoznavati, da so jo umetniki in učeni možé prav po življenji posneli, kajti nikjer se ne dobí, da bi bilo kako obličje ali kaka podoba izmišljena. Razstava ne bi mogla bolje napravljena biti, in zato je zelo zelo podučivna.

N. Z.

Dopisi.

Iz Petrograda 25. maja. Čr. X. — Pošiljam samo nekoliko črtic našega potovanja na Rusko, kajti na drobno popisovanje ni mi mogoče, deloma zaradi pomanjkanja časa, deloma pa zaradi tega, da si ne moreš zapomniti vsega, kar človek sliši in vidi, akoravno si tudi važnejše in znamenitneje reči in stvari zabilježi.

Naj brž pri prestopu ruske granice na štaciji „Granica“ začnem. Prispeli smo, zapustivši Beč 15. maja, na štacijo „Granico“ okoli poldne 16. maja. Pričakovala sta nas ondi 2 odbornika od varšavskega odbora, namreč polkovnik Saković in dr. Skarcov. Tù smo obedovali in si nekoliko odpočili od potovanja iz Beča do Granice. Bilo nas je okoli 65 oseb pri mizi. Pri obedu vrstila se je zdravica z zdravico. Skoro smo se spoznali in pobratili drug z drugim, in prijetno bilo je slišati različna narečja slovanska. Od Granice odpravili smo se okoli 4. ure proti Čenstohanu, slavnej božjej poti. Na kolodvoru čenstohanskem pričaka nas vsa ondotna posadka z godbo. Mi se odmah, ko iz kolodvora pridemo, na vozove vsedemo in se peljemo k cerkvi ter pogledamo vse njene dragocenosti in znamenitosti. Občudovali smo veliko bogastvo te cerkve, ktero obstaja večidel iz biser in koral. Iz cerkve se podamo zopet nazaj na kolodvor; na poti pa se vstavimo pri hiši načelnika čenstohanskega, kateri nas je s hlebom (kruhom) in soljo*) sprejel. Od tod se v pravi židani volji podamo na kolodvor in jo odrinemo med urá- in živio-klici naprej proti Varšavi, kamor smo dospeli okoli desetih ponoči.

V Varšavi ostali smo dve noči in en dan. Pohodili smo tam pravoslavno in katoliško cerkev; posebno katoliška je prelepa in izvrstna ne samo v zidanjih, temuč tudi v notranji napravi. Potem pošetili smo poljsko in rusko gimnazijo; v poljski razlagajo se predmeti vsi, izvzemši povestnice in ruskega jezika, v poljskem jeziku, povestnica in ruski jezik pa v ruskem

jeziku. Po takem se mora vsak zmeren človek le čuditi, kako da Poljaci niso zadovoljni s svojim praviteljstvom, ker imajo poljski jezik v šolah in uradnih, pa še celó na železnici (železne darogi), kajti vsi bileti so v poljskem jeziku tiskani, čemur smo se mi Avstrijanci jako čudili, pričakovavši, da bomo v ruskem jeziku tiskane bilete dobili. — Pohodili smo potem ondotni muzej in na večer bili smo v velikem teatru, kjer so se predstavljali nekteri odlomki iz različnih oper, in naposled bil je izvrsten balét. — Varšava predstavlja se človeku, kakor mesto, ktero ima še veliko bodočnost; vidi se, kako se zmirom bolj in bolj razprostira in oveličava, kajti na mnogih krajih videli smo nove hiše, deloma že dozidane, deloma še v delu.

Iz Varšave smo okoli 11. ure 18. maja dopoldne odrinili. Od tod naprej se je precej čutilo, da se proti severu pomikamo, kajti zelo hladneje je nastalo in na kterih krajih bilo je še precej snega videti. V Grodnu, prvem mestu, kjer tudi Rusi stanujejo, so nas ondotni prebivalci tako srčno in bratovsko sprejeli, da smo kar vsi ginjeni bili. Osobito pa, kar nas je ganilo, bilo je to, da so se gospé in gospodičine sprejema udeležile, pa ne da bi kdo mislil, da le iz same radovednosti, ne, ne, videlo se je, da njihovo pozdravljanje bilo je resnično in naravno. Od Grodna peljali smo se naprej, in zopet je bila velika množina ljudstva na štaciji Ostrov-u, kjer nas dočakajo s hlebom in soljo, in tako se tudi zgodi na štaciji Pskov in Vilni.

V Vilni smo prenočili; drugi dan, to je, 19. maja, pregledali smo vse znamenitosti tega mesta in na večer istega dne odpravili se proti Petrogradu, kamor smo 20. maja okoli 8. ure na večer dospeli. Sprejema tù ni lahko mogoče popisati. Množina sveta pričaka nas in gromoviti urá-klici nam doné nasproti. Z največim trdom se komaj prerinemo skozi množino, da pridemo do vozov. Od vseh strani se slišijo slava- in urá-klici, kadar se odpeljemo iz kolodvora k našemu svratištvu in pri svratištvu zopet je velika množina ljudstva, ktera nas je z gromovitim urá-klicem sprejela. Z eno besedo: vsa pot od Granice in osobito od mesta Grodna naprej bila je neprenehavna svatovna vožnja.

Tukaj v Petrogradu se bavimo že 4 dni, in danes, to je, 25. bi morali po prvem programu oditi dalje; al prvi program se je preuredil in po novem odlazimo še le ponedeljek, to je 27. maja. Med tem časom, kar v Petrogradu bivamo, obiskali smo marijski teater, kjer se je opera „Žizn za cara“ predstavljala. Ko se je prvi akt opere končal, obrne se ves publikum proti našim ložam, in dolgotrajno urá-klicanje razlega se po teatru, in ravno tako tudi h koncu opere. — Obiskali smo tudi že kazacki in isacki sobor (cerkev); potem javno biblioteko; tù se nahaja stari ostrovski evangelij od leta 1050., in eden stari evangelij z glagolitico pisan; oba sta v zlate platnice zvezana in pod steklom shranjena ravno tako, kakor se pri nas najsvetejše stvari hranijo. Potem smo pregledovali vse različne šole in akademije, kakor na primer: mozaičko šolo, kjer se najlepše mozaikne slike za različne cerkve izdelujejo; dalje akademijo naukov, s ktero je velikanski muzej zedinjen, v katerem se kostnjak dopotopne živali „mamuta“ vidi. Potem smo videli zimski dvorec, to je, stanovanje ruskega cara, potem petrovdvorec, to je hiša, ktero si je dal Peter Véliki napraviti in v kterej je živel. — Udeležili smo se tudi v četrtek 23. maja, ki je bil praznik sv. Cirila in Metoda, veličanstvenega bogočastja v isačkemu soboru (cerkvi), kjer je pravoslavni metropolit Izidor s 24 duhovniki sveto miso opravljal. Posebno nam je

*) S kruhom in soljo sprejemati goste, to je lepa slovanska navada, ktera še nikjer ni zginila, kjer je ostal narod neoskrunjen slovansk.

petje dopadlo; kajti v pravoslavni (staroverskih kristjanskih) cerkvah nimajo orgelj, ampak samo petje. Pevcev bilo je gotovo čez 200. — Kar se mesta Petrograda samega tiče, ni mu ga kmalu para; tako prostrano, orjaško je. Ravne in široke so ulice, trgi (ploščade) so prostorni, hiše k večemu 3 nadstropja visoke. Ljudje in vozovi se neprenehoma premikajo kakor mravljinici po ulicah in trgih. Z eno besedo: kdor hoče kaj velikanskega in orjaškega videti, potuje naj v Petrograd. — Naj „Novice“ dopolnijo potopis k razstavi v Moskvo s temi-le vrsticami: Na Granici je avstrijske Slované slavno pozdravljala deputacija iz Varšave in imeli so tu veliko pojedino. Dr. Brauner zahvalil se je varšavskemu odboru za sijajni sprejem na poljsko-ruski meji; zahvalnica se je telegrafila v Varšavo, kamor so 17. maja dospeli. Tu je bil sprejem še slovesnejši kakor na meji.

Od Varšave naprej noter do Moskve je bila cela pot pravo slavije. Povsod jih je pričakovalo in pozdravljalo ljudstvo z muziko in zastavami, živio-, slava- in urá-klici. V Vilni, ktera šteje 100.000 prebivalcev, je dr. Rieger iz Prage pri velikem obedu, kterege se je vdeležilo do 400 ljudi, napil sledečo zdravico: Bratje Slovani! Dovolite, da se Vam za bratovski srčni sprejem zahvalimo. Na pozvanje Vaše smo se zbrali in sošli v sredi Vaši. To je prvič, da hodimo na zemlji slovanski, na kateri je Slovan sam svoj gospodar. Vsi upamo, da tudi drugim Slovanom zacvetè bodočnost lepša, da bi bili tudi v svojem domu gospodarji! Zato je treba, da bi se porazumeli v duhu človečnosti in pomirjenja, da bi tako vsi bili srečni. Temu naj Bog pomodi! (Slava! Urá! Živio!). V Petrogradu jih je pričakovala neizmerna množica, vključno ponočnemu času in sneženemu vremenu. Stanovali so tu v največji in najlepši gostilnici Belle-Vue. Pri obedu se je glasila zdravica za zdravico. Dr. Brauner iz Prage je govoril: Mili bratje Slovani! Na južnozpadni meji velike ruske carevine smo bili tako ljubeznjivo dočakani, da se kaj tacega nismo nadjali. Od Granice do Čenstohove, Varšave, Grodna, Vilne, Ostrova in Pskova je rastla gostoljubnost, da je narasla tu do najvišje stopinje. Nam, ki smo priče Vaše bratovske ljubezni, je to dragocen dokaz, kako se sprejemajo na zemlji Vaši Slovani v tem času, ko nas naši neprijatelji za vse njim izkazane zasluge, plačujejo s tem, da nas hočejo pritisniti k zidu; al vi bratje nas pritiskate na srce Vaše (Slava! Živio! Urá!) Zahvaljujemo Vas tedaj iz dna svojega srca za slovansko bratinstvo Vaše! Bodi Vam za to čast in slava. (Slava! Živio! Urá!) — Dr. Rieger nazdravlja tako-le: Največi narod na svetu so Slovani; al žalibog, da niso prvi. Vzrok je temu, ker smo zdaj raztreseni udje enega telesa, kateri so se morali boriti s svojimi neprijatelji, z Nemcem, Magjarom in Tatarom. Zasijalo pa je zdaj solnce vzajemnosti slovanske, in zato smo preverjeni, da smo en narod in da postanemo po vzajemni pripomoči velik narod ne le po številu, ampak tudi po delih. (Slava! živio! urá!)

V Buda-Peštu 31. maja. V. V. *) — Sploh se misli, da se bode kronanje kralja 8. dne t. m. vršilo, se ve da, ako ne nastopi kaka nepričakovana zavéra; imeli bomo zatoraj letošnje binkošti mnogo ptujih gostov tukaj iz različnih dežel. — Barantači imajo sedaj z uličnimi pozorišči (tribünami) presneto dober zaslužek; al tudi že ni skor nikjer več praznega prostora ob cesti, po kateri se bode spreved kraljevega kronanja ubiral. Ne vem, od kod bode môglo siromašnejše ljudstvo kaj videti, ktero si ne more dragih sedežev na

odrih kupiti (1 sedež od 5—20 gold.). — H koncu naj še omenim, da pismo, ktero je Kossuth iz Pariza Deaku v Pešt poslal, tukaj velik hrup in nepokoj napravljaja. Ravno isto pismo je poslal Kossuth tudi vredništvu magjarskega časopisa levičnikov „Magyar Ujsag.“ V tem pismu Kossuth očita Deak-u, da se je postavam leta 1848 izneveril, da Deak ogersko ljudstvo trapi, da on najsvetejše pravice 1848. leta izdaja, da ne skrbi za to, da bi se Ogri s Hrvati porazumeli itd. Skor vsi ogerski časniki (nemški in magjarski) Deakove stranke so skušali Kossuth-ovo očitaje na laž postaviti. Koliko so opravili, tega nečem presojevati, al toliko pa vendar moram pristaviti, da vsi časniki, tudi Deakove stranke, z nekim svetim strahom ime „Kossuth“ pišejo. — Prenaredbe postav leta 1848., ktere je magjarsko ministerstvo na mizo poslancev položilo, je večina poslancev odobrila, se ve, da ta večina (209 glasov) celo Deakovo stranko objema, stranka Tiszova (levičnikov) je bila ali zoper prenarodbe (89 glasov) ali pa ni prišla glasovat, kakor tudi srbskih in rumunskih poslancev in poslanca Rusinov ni bilo pri glasovanji (skupaj 83 poslancev). Kaj očitno je že sedaj, da Deakova stran zeló peša ter bode vedno bolj in kaj hitro pešala, ker je preveč izključljivo magjarska, preveč birokratična in tudi nekaj preveč gospôska (aristokratična). — Tiste dni, ko je po družih deželah snežilo in zmrzevalo, smo se tukaj zeló slane bali; al hvala Bogu, da nas je obvaroval! Sedaj imamo sopet vročino, kakor o sv. Jakobu.

Iz Gradca 31. maja. Ž. — Nič ni stalnega pod solncem! Spreminja se vreme; spreminjajo se ministri. Tu smo imeli prav lepe dni najslavnejšega meseca majnika, tako, da so graški penzionisti gomizeli po lepih potih in gladkih cestah ter prijetnih sprehajališčih, za ktere tudi ubogi slovenski kmetič svoj krajcar zvesto žrtvuje, da-si jih nikdar videl ni. Al mahoma se razjezi stari Sekol (Schökel) pa jim pošlje 24. majnika hudo burjo in precej snega. Pa može je iz sprehajališč za kratek čas le pregnal v gledišče, ktero jim tudi dežela podpira, za ktero tudi mi Slovenci dober del subvencije plačujemo, da se ondi navdušijo milega petja, ktero je slišati le iz gladkega grla gospodičine Bettelheim-ove iz Dunaja. — Ravno take spremembe so na političkem obnebj. Tudi tu se čudeži godijo. Med ministri ogerskimi nahajamo može, ki so že k smrti bili obsojeni zavoljo rogoviljenja leta 1848. Dvalisti razsajajo zdaj po nemških časnikih; al v državnem zboru jim bo težko pogodilo. Da bi si le iz majnikovega vremena kak nauk povzeli tudi za veliki parlament! da bi le pomislili, da današnja opozicija vendar enkrat lahko pride do krmila ter ona vodi barko avstrijske države, da ne pogrezne v dvalističnih valovih! Al vse to nas tu v Gradcu ni toliko razžalilo, ker se vemo tolažiti; al nekaj čuden smeh se nas je lotil bravše, kako se je celovški mestni zbor na vrat na nos povzdignil na absolutistični prestol policijski, ter zahteval od ministerstva, da se g. Einšpieler odpravi iz Celovca zavoljo političkega svojega delovanja. *) Pri takem obnašanji mestnega zastopa še celó „Tagespošta“ ni mogla molčati, ter je grajala predrzne očake celovške in jim kazala, kako bi, postavimo, po takem postopanju mestni zbor v Ljubljani lahko zahteval, da se vsi nenarodni uradniki in učitelji odpravijo iz Ljubljane. To nam je faktičen dvalizem, hujši mimo prejšnjega najhujšega centralizma; pa se ve da politikarji pritlikovci se obnašajo kakor „veliki“ politikarji à la Herbst-Kaisersfeld. Ti so tudi veseli, ako jih kdo po-

*) Srčna zahvala za preprijazno ponudbo, pa ne moremo.

Vred.

*) Novejše novice pravijo, da je vendar večina zborova sklenila, da se popusti ta policijski predlog.

Vred.

hvali, da znajo računati s tem, kar je, ter da ne prašajo precej po tem, kar bi imelo biti. Vidi se, da so daleč na Nemško hodili k velikemu filozofu Hegelnu v šolo, ter bi tudi slovanskim narodom radi dali pokusiti kos njegovega nauka, da izvemo, kako dobro je vse, kar sta g. Beust in Deak napravila, in kako napčno bi bilo, kar vsi slovanski narodi zahtevajo. Da le ne bi na ta mladoletni čas dvalizma prišla burja kakor 24. majnika, ali, hočem reči, kakor 1848. leta!

Od Savinske doline pri grobelskem mostu 1. rožnika. Bl. W. — Letošnja letina, hvala Bogu, kaže prav lepo. Čeravno je majnika meseca zelo mrzlo bilo, vendar škodovalo ni nič. Al, žalibog, stiska za denar je silna; zdaj se kmetu slaba godi, ker nima, s čemur bi kaj denarja dobil, da bi plačal štibro, ktere mu gosposka ne prizanaša. To je še naša sreča, da imamo trgovca tukaj, kateri z lesom v tuje kraje barantá; ta je g. Janez Cajner, od Groblje domá, ki les od tod v Zagreb, v Sisko in do Broda, Mitrovca, Zemuna in Basnjaša pošilja, včasih celo v Beligrad, poglavitno mesto Srbije. Ondi imajo trgovci rdeče kape in široke hlače, pa tudi imajo polne žepe cekinov, ki jih našemu trgovcu za robo dajejo, on jih pa zopet za les naprej dá. To so bili jaki ljudje, ki so Turka odpodili, zdaj pa tudi slovenskemu narodu privoščijo kak rumenjaka. Zato bi gledali mi rajši v te kraje, od kodar nam prisluzek dohaja, kakor da bi se pečali za tiste nemške dežele, ki nas in našega cesarja kar z vojsko napadajo. — Od Drešenjevesi pri Celji se piše, da je 27. majnika zvečer hud ogenj bil; v kratkem času je okoli 20 hiš s poslopji vred zgorelo, tudi nekaj živine, in kakor pravijo, tudi 2 otroka. Zavoljo prevelike sape niso mogli dosti oteti.

Iz Loža. D-n. — 24. maja smo imeli sneg; začelo je zjutraj zgodaj grmeti in treskati. Pri fari na Blokah je strela udarila v turn, ki je začel znotraj goreti tako, da so morali vrh strehe raztrgati, da so ogenj pogasili. Neko staro ženo je pri cerkvenih vratih strela ubila. 25. maja nam je pa slana polje pobelila in poškodovala krompir, fižol in frumentin (turšico). Vendar bo krompir z nova pognal, tudi frumentin obrastel se; fižol pa je le malo še iz zemlje gledal.

Iz Kranja 1. junija. — To pot nimam Vam nič veselega sporočiti. Na praznik vnebohoda kmalu po eni ponoči so začele pristave zunaj mesta na celovski cesti goreti. Zgorelo je 19 lesenih poslopij in večidel tudi vse kmetijsko orodje, ki je ondi bilo spravljeno, tako hitro, da ni bilo mogoče veliko rešiti. Nesreča je pa tem večja, ker so tudi 4 ljudje nesrečno poginili; namreč posestnik cestninarske hiše, njegova žena in hči, ki so se vsi trije zadušili, in pa žena cestnarja, ki se je spekla v pravem pomenu besede, ker je, Bog vedi zakaj, zlezla v peč, kjer so jo še le zjutraj ob 5. uri našli. Prvi trije bežeči pred ognjem bili so že vsi na cesti; gotovo so pa hotli še kaj rešiti, da so se še nazaj v hišo podali, kjer so se zadušili. Govorí se, da je neki v Šmonovi pristavi začelo goreti. Kako se je ogenj zatrosil, al iz zanikernosti ali hudobije, to se ne vé. Škoda je velika; vendar so pogorelci skorej vsi zavarovani.

Iz Ljubljane. — V ožji volitvi 1. razreda mestnega odbora, pri kateri se je udeležilo 168 volilcev, sta bila izvoljena dr. Pfefferer z 89, dr. N. Recher z 88 glasovi. Kandidata „mestjanskega odbora“ G. Tönnies in dr. Zupanec sta dobila po 79 in 78 glasov. Po takem je mestni zbor zopet na novo ustanovljen. Danes se bojo v seji mestnega zbora na novo izvoljeni odborniki potrdili; po postavi je potem čez 8 dni volitev župana (tedaj prihodnjo sredo). Odbornikov stranke

„mestjanskega (narodnega) odbora“ je zdaj 17, „centralnega (nemškega) odbora“ pa 13. —

Dr. Etbin Costa.

„Novice“ so v 21. listu l. l. govorile o poročilu, v katerem župan ljubljanski konec triletnega svojega županovanja — po zgledu županov družih velikih mest — mestjanom pred oči stavi delovanje mestnega odbora. Rekle so v onem kratkem sestavku, da častiti župan čisto objektivno popisuje vse, kar se je zgodilo v preteklem triletju v glavnem našem mestu, in da od sebe odvrča vso hvalo tako, kakor da bi njega ne bilo nikjer vmes. Tako pisati more le mož, ki v srcu nosi zavest, da že svet sam vé, da je povsod storil svojo dolžnost, da ni bil le figurant kakega magistratnega svetovalca, ampak da je v krepki svoji roki držal krmilo mestno, da je sam storil, kar je bilo njegovo, pa še tudi družih opravilo, in da je sam nasvetoval, predlagal in izpeljal marsikaj, kar je za mesto bilo najbolj potrebno in koristno že zdaj in za prihodnje čase. Njegovemu trudu se imamo posebno zahvaliti, da je grad „pod Turnom“ zdaj mestna lastnina, ktera ni le ohranila najlepšega sprehajališča mestjanom, temuč tudi dohodke na leto pomnožuje za blizo 4000 gold.; — njegovi pogumnosti se imamo posebno zahvaliti, da je mesto na-se vzelo častitljiv kos občinske avtonomije, ki mu jo je ponudilo ministerstvo s tem, da mu je izročilo krajno policijo; ako bi bil župan takrat težave in overe delal, zasukal bi se bil morda tudi naš mestni odbor po izgledu graškem; — kdo drug, kakor on, je v hvalevredni namen, da bi se davkovske priklade odvrnile tudi revnišim posestnikom ljubljanskim, napeljal misel na to, da se dohodki mestni pomnožijo po potih, kateri nikogar ne težijo, to je, po navdarku na pivo (ol) in po prikladi na višo gостаščino? — kdo drug, kakor on je skrbel za to, da bi se od vlade namesti tistih od 1834. leta odmerjenih 50.000 gld. za namestek od priklade na vžitnino vprihodnje naklonil viši dohodek mestu? Nihče ne more tajiti, da pretekla tri leta se morajo prištevati najbolj viharim časom, kar smo jih doživeli od 1848. leta, in vendar je vkljub vojski in kugi dr. Costa tako modro vodil vladstvo mestno, da se je vse vršilo v najlepšem redu, če tudi je na tisoče vojakov pod streho svojo morala jemati Ljubljana, — da je po neutrudljivem izpeljevanji zdravstvenih naprav, kteremu se je sam na čelo postavil, v ozke meje stisnil grozovito kolero, in da pri zelo pomnoženih stroških se vendar niso naložile davkovske priklade mestjanom.

Kdor je priliko imel — in kdo bi je ne bil imel v teh treh letih — opazovati županovo skrb za vse, njegovo neutrudljivo delavnost, njegovo priljudnost z vsakim, ki je imel — bodi-si visocega bodi-si nizkega stanú — pri njem kako opravilo, — njegovo poštenost, ki nikjer za-se ni dobička iskala, in darežljivost njegovo na vse strani, ta mora, če hoče izreči svoje prepričanje, priznati, da Ljubljana že dolgo ni imela tako izvrstnega župana in da vsako mesto more srečno biti, ki ima tacega moža na čelu. Da je to občno prepričanje v Ljubljani — izvzemši le kopico oséb — prepričali smo se o zadnjih volitvah. Kolikor so si tudi njegovi nasprotniki prizadevali, da so zmogli s svojimi kandidati, vendar si vsi pošteni agitatorji niso upali, saj očitno nič govoriti zoper njega, marveč so očitno zatrjevali volilcem, da nimajo nič zoper njega, še celo hvalili so ga nekteri, rekši, da boljšega župana ne dobí Ljubljana. Da je to bilo njihovo prepričanje, radi verjamemo, če tudi se nam dozdeva, da jim ta hvala ni ravno šla iz globočine srca, ampak da jim je bila le

sredstvo, da so nekatere volilce lože v svoje zanjke vjeli, ko so jih pridušali, naj za odbornika volijo tega in tega. Po vsem tem bode se marsikomu čudno zdelo to, da ima dr. Costa pri takem splošnem priznanju svoje zmožnosti vendar le nasprotnikov, in da so ti pri zadnjih volitvah za svojo stranko dobili večino. Kakošna večina je to, povedale so že zadnje „Novice“: da bi se le štirje volilci prvega volilnega razreda ne bili zasukali na drugo stran, ali ko bi bili dan volitve v Ljubljani vsi volilci, ki stojé na strani mestjanskega odbora, zmagal bi bil zopet mestjanski odbor z vsemi svojimi kandidati.

Da pa tudi dr. Costa ima nasprotnikov, temu se ne bode čudil nihče, kdor pozná te protivnike. Iskati se morajo v dveh vrstah. V prvo štejemo one, ktere vodi strastna zavist zavoljo izvrstne spretnosti njegove; al ti s svojim zavidom nehoté dr. Costi povzdigujejo slavo. V drugi vrsti pa stojé oni, ki nasprotujejo načelu, ktero tako možato zastopa dr. Costa, in to načelo je domoljubje. Ti dvoji so se pri zadnjih volitvah zedinili v ta namen, da so, kakor jim je kazalo pri raznih volilcih, z mnogimi sredstvi agitovali zoper kandidate „mestjanskega odbora.“ Sè silo agitovanja, kakoršnega menda še ni doživelo nobeno mesto takraj Litave, posrečilo se jim je, da so ob prvi volitvi s štirimi glasovi zmagali; zdaj se pa po svojih časnikih zvirajo tako, kakor da bili Avstrijo rešili pogina, pozabivši namen mestnega odbora!! Štirji ubogi glasovi in s takošnim strašnim napenjanjem, to tedaj je tisti „Umschwung“, kteremu se tolika glorijska poje!! — „Laib. Zeitg.“ je prinesla te dni dolg spis pod naslovom: „Die Bedeutung der letzten Neuwahlen für den Laibacher Gemeinderath.“ Kdor je bral glasovito brošuro „Kranjci pazite! Prostemu ljudstvu v poduk in prevdarek pri novih volitvah za kranjski deželni zbor“ — ta bode na prvi hip videl, da isti duh veje v tem „Laib.“ „poduku“, ki je namenjen „ljubljskim mestjanom.“ Kakor tam, tako se tudi tù cvirnjajo prazne fraze; usta so polna medú domoljubja, ravnopravnosti itd. itd.; ali pa tudi srce od vsega tega kaj vé? „Tagespošta“ in „Telegraf“ sta vse bolj odkritosrčno in kar naravnost in brez ovinkov pravila, kaj da hočejo možje, ki zvonec nosijo nasprotne nam stranke. Jedro vseh njihovih namenov razglasuje dopisnik ljubljanski v „Tagespošti“ 29. maja tako-le: „Was sich gegenwärtig in Laibach vollzieht, ist nicht ohne politische Bedeutung. Es ist die unwiderstehliche Reaktion der Intelligenz gegen feudal-klerikale Tendenzen, es ist der Wiederbeginn eines politischen Lebens unter dem deutschen Element“ itd. — To, to je „die wahre Bedeutung“ agitovanja vašega pri poslednjih volitvah: ekskluzivno nemštvo postaviti za mestno mizo, domači, to je, narodovi pa naj drobtinice pobirajo s te mize. Vsa leta zdaj je sedel saj en duhoven v mestnem zboru; zdaj še enemu ni privoščila sedeža v domačem zboru ta stranka, ki je že 23. maja v „Tagespošti“ pisala: „die geistliche Assistenz muss fallen.“ V tem obstaja tista „inteligencija“, s ktero se šopirijo kolovodji one stranke, ki se celó „liberalna“ imenuje; ako bi ta „liberalizem“ večino dobil v mestnem zboru, mahoma imamo tudi jude tù. Zato smo hvaležni „Tagespošti“ in „Telegrafu“, da saj odkritosrčno odkrivata nam, kaj se kuha v nasprotnem taboru in da se oči odpró tudi takim, ki so dosihmal gledali le skozi očala „nemškega liberalizma.“ Zato je že 23. maja „Tagespošta“ izdala parolo teh liberalcev rekoč: „To je gotovo: ako delovanje previdnejših (!) doseže večino, tedaj pade g. dr. Costa s svojo duhovno asistencijo vred. Veliko je upanja, da bode tako.“

Da se tedaj to doseže, napeli so nasprotniki „der

feudal-klerikalen Tendenzen“ vse sile, da bi v volitvah, njim ugodnih, spodkopali dozdanjega mestnega župana, kteremu še toliko milosti niso skazali, da bi mu bili privoščili pohlevno mestice mestnega odbornika! Parola je tedaj bila v ta njih „pošteni“ namen župana, mestno policijo in vse tiste, ki jih je nasvetoval mestjanski odbor, na vso moč obrekovati po Lutrovem načelu „calumniare audacter, semper aliquid haeret“ (to je: le prav na debelo obrekuj, da saj nekaj obvisi obrekovanemu!).

Volitve so končane in potihnilo je valovje agitovansko. Za dr. Costo je v mestnem zboru večina, ki je po triletni skušnji spoznala, da popolnoma zasluži zaupanje mesta, — da tudi to zaupanje res vživa pri vseh nepristranskih mestjanih. Presvitli cesar sam je blagovolil priznati dr. Costovo občekoristno in lojalno delovanje in ga poslavil z redom Franc-Jožefovim; mestni odbor pa mu je za zasluge njegove tudi podelil najvišjo čast: častno mestjanstvo glavnega mesta.

Če kateri župan more reči, da je zvesto in pošteno spolnoval tudi v burnih časih dolžnosti svoje na vsako stran, more to reči dr. Costa. In v tej zavesti se lahko raduje živega spoštovanja in ljubezni, s kterima mu je udana velika večina mesta, pa tudi mirnega srca lahko reče o nasprotnikih svojih: Oče odpusti jim, saj ne vejo, kaj delajo!

— Po pogodbi z podvzetnikom, ki trébi strugo Ljubljance, se mora za zdravja volja vsako saboto ponoči spustiti voda skozi mesto. To se ni poslednjo saboto zgodilo, in ker so mestjani po pravici mrmrali, da se ni poplavila gnojna in smrdljiva voda iz mesta, zato je gosp. župan brž v nedeljo prosil c. k. deželno vlado, ktera ima to reč v svojih rokah, da ukaže za turnice odpreti. To se je tudi ponoči v pondeljek zgodilo. — Kakor je v pondeljek zjutraj g. K. nekemu magistratnemu uradniku pravil, je bil že spet za „Laib. Ztg.“ napravljen „Eingesendet“, ki bi bil udrihal po magistratu, to je, po županu, zakaj da ne ukaže spustiti vode. V pondeljek je imel priti ta „Eingesendet“ — pa ga ni bilo. Zakaj neki ne? „Einsendlerji“ so se brž ko ne potuhnili kakor race potopivke, ko so izvedeli, da nima magistrat te reči v svoji oblasti, ampak c. kr. deželna vlada. — Iz tega se zopet prav očitno vidi, kaj pomenijo mnogovrstne „noticije“ in „poslanice“ v „Laib. Zeitg.“!

— Sklep galiciškega deželnega zbora, da se ob reviziji tamošnjega katastra napravi posebna komisija, je potrjen po cesarju. Ta komisija bode tedaj obstala iz namestnika c. kr. deželnega glavarja in 8 družih udov; dva izmed teh izvoli državno ministerstvo, dva finančno ministerstvo, štiri pa deželni odbor. — Tudi pri nas, kedar se začne revizija katastra, bo treba enake komisije.

— Na dúhovski (binkoštni) pondeljek bode vendar navadna slovesnost v postojnski jami, o kateri se dolgo ni vedelo, ali bode ali ne; tudi iz Hrvatskega (Zagreba, Siska, Petrinje, Karlovca, Varaždina, Zagorja itd.), tedaj pride mnogobrojno društvo (250—300) rodoljubov in rodoljubkinj. Kakor iz prijateljskega pisma pozvedamo, grejo binkoštno nedeljo ob 8. uri po železnici iz Zagreba in pridejo menda med 1. in 2. uro popoldne v Ljubljano, kjer ostanejo popoldne in čez noč, drugi dan v pondeljek pa se peljejo z ljubljanskim vlakom v Postojno in zvečer sopet nazaj skozi Ljubljano v Zagreb. Povsod morejo predragi gostje zagotovljeni biti presrčnega sprejema; žal nam je le, da zavoljo velike cerkvene norme na binkoštno nedeljo ne moremo v Ljubljani napraviti „besede.“

— (*Razstava slik ali podob*) se bode po prijazni ponudbi štajarskega društva za umetnost tukaj v Ljubljani odprla binkoštno nedeljo in bode odprta do pondeljka družega tedna. Na ogled bojo postavljene posebno podobe še malo znane francozke šole. Vhodnina je ob nedeljah in praznicah 10 krajc., sicer pa 20 kr. — Če bode ta razstava dopadla in stroški se poplačali, utegne se osnovati julija meseca druga, v kateri se bojo videla malarska dela domačih naših mojstrov, in poleg teh tudi izvrstna druga, ki jih ima ta ali uni. Tudi dela starejših kranjskih malarjev bi se mogoča združiti s to razstavo. — Naj tedaj nihče, komur je mar za umetnost, ne zanemari napovedane razstave.

— C. k. deželna vlada je odločila, da letošnja delitev premij in svetinj za žebce in kobile se žebetih bode v Kranji in sicer 3. dan septembra (kimovca). Število premij za kobile se žebetih je 6 skupaj z 21 cekini, število premij za triletne žebce pa tudi 6 skupaj s 17 cekini.

— Iz Varaždina piše „Pučki Prijatelj“, da je 23. maja v ondašnjem ursulinskem samostanu umrla častna sestra Filipina Jamnikova, iz Loke na Kranjskem domá, 24 let stara. Rajnka bila je več let učiteljica, najpred na glavni dekliški učilnici, potem pa v notranjem zavodu; zavoljo ljubeznjivosti in marljivosti njene jo je vse rado imelo. Po rodu Slovenka, naučila se je popolnoma književni jezik hrvaški tako, da bi v tem mogla biti uzor (izgled) „mnogim.“ — Tudi „Novice“ vrli domorodkinji rade stavijo ta mali spominek.

— Marljivi gosp. prof. dr. Valenta, učenik porodostvja v porodnišnici ljubljanski, je zopet izkušinj svojih izdal knjižico, ktera pod naslovom „Gynaekologische Mittheilungen“ obravnava nekatere bolezni ženskih spolovil. — Gosp. dr. Gauster je na svetlo dal statistično knjižico o norcih na Kranjskem pod naslovom „Beitrag zur Irrenstatistik Krains“, ki je prav zanimiva zdravnikom in psychologom sploh; druga njegova hvalevredna knjiga se glasi: „Organisation des Sanitätswesens.“

— Po „Laib. Zeitg.“ se je pretekli teden ponoči zopet par okinj vbilo in je bilo mačkino mavkanje slišati. Kdo je to storil, ni nam znano; al naj bodisi kdor koli, na vsaki način je neumna porednost, ktera največ škoduje onemu, kogar zgrabi gospóska, ne koristi pa nikomur.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

V pondeljek se je tedaj v dunajskem zboru začela za cesarstvo naše najvažnejša obravnava; posvetovanje namreč se je začelo, kaj naj se cesarju odgovori na govor njegov, s katerim je odprl državni zbor. Pismeni odgovor za zbornico poslancev je načrtal dr. Herbst, za zbornico gosposko grof Anton Auerperg. Ta načrta sta se v ponedeljek predložila obema zbornicama v pretres. Brali smo ta načrta že poprej po časnikih; obsegate vse, kar le nemški liberalizem zahtevati more od vlade; obá srd razlivata nad Belkredijevo vlado, in ne pomislita, da bi celó sprave z Ogrji ne bilo mogoče biti, ako bi bila ostala Schmerlingova ustava; z zdatno besedo odkrivata žalostni denarni stan, kateri gloda na avstrijski državi; politično svobodo, versko svobodo in vse druge svobode zahtevate obé adresi, le o národni svobodi, to je, o ravnopravnosti, ki je fundament srečnega prerojstva Avstrije, ni sluha ne duha! Zmiraj isti je tudi dunajski reichsrath! — Prvi je dr. Toman poprijel besedo zoper ta načrt adrese in obširno govoril o novem

stanu Avstrije. S tehtno besedo, ki je večkrat iznemirila stranko nasprotno, je branil pravo vseh narodov avstrijskih, samouprav vseh dežel in pravice vseh narodov, in obsodil pogubivni centralizem in dvalizem. Al hočete, gospôda, Hrvate gnati do tega, da pride zopet 1848. leto? Ali ne bode napadom na Slované ne konca ne kraja? Ali ni sreča, da se je Avstrija ločila iz Nemčije? itd. Drugi pot prinesemo prevažni govor njegov, kakor tudi Svetčev, ki je tudi povdarjal hrvaško vprašanje, ravnopravnost narodov in branil politiko Belkredija, ki je začasno ustavila „ustavo na videz.“ Drugi pot na dalje o državnem zboru. — Na Reki se razširja moč magjarska; véliki župan Smaic je odstavljen. — Biškup Strossmayer se vrne do 15. dne t. m. na Hrvaško nazaj. — 15. maja so mehikanski republikanci vjeli v Kvaretaro cesarja Maksa; bati se je, da ga ob glavo ne denejo. — Iz Hrvaškega 23. maja piše „Gosp. List“, da cena žitu in drugim pridelkom pada, ker polje jako lepo kaže; sadna drevesa so cvela brez škode, trta obeta povsod obilo vina in živinske krme bode dostojna. Zato je vsem žitom v drugi polovici maja meseca padla cena za 40 do 50 krajc. in padla bode še veliko bolj. Med zimsko setvijo je ječmen najslabejši, zeló redek je in neenak, rži so boljše, a najboljša je pšenica. — „Volkswirthu“, ki ga, kakor je našim bralcem znano, na Dunaji vreduje vrli naš dr. Klun, piše se iz Pariza 14. maja o razstavi pariški, da avstrijski udje razstavne sodne komisije so se že iz Pariza domú vrnili, ker je sodba o razstavljenih rečéh že storjena. Avstrijskemu blagu je precej svetinj priznanih, ker v obče je bilo hvale vredno spoznano. Francozi so, kar se tiče obrtniških izdelkov, posebno v avstrijsko bronasto in usnjato blago zaljubljeni. Tudi dunajski glasoviri (klavirji), ker so lepega glasú in dober kup, so še hvaljeni; avstrijski muzikalni instrumenti za trobiti pa prekosijo vse druge. Sicer pa je, kar se tiče obrtnijstva (industrije), to gotovo, da francozsko blagó stoji na vrhuncu čez vse drugo, kar se tiče finega dela, natanjčnosti in dobrote. —

Listnica vredništva. Gosp. ?! iz Goriškega: Ker je naše pravilo stanovitno to, da „Novice“ popravljajo in razjasnujejo, ako je kak slovensk časnik v kakem sestavku kaj napak rekel, na vsako stran branijo pravico in resnico, sicer pa domačih časnikov „in toto“ nikoli na klop obtoženca ne posajajo in se jim sodnika ne delajo, tedaj nam ne bote zamerili, da pismo o „D.“ položimo „ad acta.“ To je princip vredništva „Novic“ od nekdanj bil. — Naj je vredništvu dovoljeno pri tej priliki še eno reči o drugi zadevi. Vroči krvi so „Novice“ morebiti premalo „krakelarič“, in kdor rad „škandal“ bere, ne nahaja ga nikoli v „Novicah.“ Ostra, krepka in tehtna je njih beseda, kadar je treba — al — spodobna poleg tega je vsegdar. Res, da „s cepci“ ne tolčejo po glavah, pa tudi na kolenih nikdar ne ležijo in odpuščanja ne prosijo. — Gosp. R. B: Danes nikakor ni bilo mogoče. Gotovo drugi pot, ker tudi še ne bo prekasno. — Gosp. J. P. iz Vel. Ned: Stvar, ker je želite, se sme le na privatni poti dovršiti; po časnikih je zoperpostavno. — Gosp. J. Z: Prihodnjič, danes ni bilo mogoče.

Popravek tiskarne pomote

V milodarjih „za pogorelee v Kranjski Gori“ v 20. listu „Novic“ namesti 1 gold. beri 7 gold.

Kursi na Dunaji 4. junija.

5% metaliki 60 fl. 25 kr.	Žižjo srebra 122 fl. — kr.
Narodno posojilo 70 fl. 10 kr.	Cekini 5 fl. 82 kr.

Loterijne srečke:

V Trstu 29. maja 1867: **25. 30. 10. 13. 39.**
Prihodnje srečkanje v Trstu bo 13. junija 1867.